

Borgen; selv om det er en Sag, hvor det gælder hans Liv — som i Drabsfager — tillades det ham at stille Borgen. Denne Retspleje, som blev institueret ved Kristian V.s danske Lov, fortsatte sig helt ind i Midten af forrige Aarhundrede. Og endnu i Fdg. af 21de Maj 1751, hvor vi have en udførlig Lov om Strafferetsplejen, finde vi i alt væsentligt Anklageprincippet bibeholdt, idet Aktor som Anklager angriber, Defensor forsvarer; de føre deres Vidner for og imod og opløse Sagen ved Spørgsmaal til Vidnerne og fremstafte andre Bevisligheder, medens den anklagede selv i alt væsentligt er stillet som indklagede i civile Sager. I Fdg. af 21de Maj 1751 finde vi det første Spor af det, der nu er blevet Hovedhjørnestenen i vor kriminelle Retspleje, nemlig Forhøret, det findes lige løseligt omtalt der, at tiltalte kan give sine Forklaringer for Forhør eller for Ret, men Anklageprincippet er som sagt, opretholdt der, og ligeledes er det opretholdt ved Fdg. af 1771, hvorved Hof- og Stadsretten indføres i Kjøbenhavn, og hvorved Misgerningsfager henlægges til dens Bedømmelse. I denne Forordning beholdes og udvikles Brugen af Forhøret ved Afhøring af Delinkventen i et af Rettens Vidnekamre imidlertid videre. Men det er dog først ved den store Forordning af 3die Juni 1796 om Rettens hurtige og vedbørlige Pleje i Danmark, at man beaynder at komme ind paa det nuværende Strafferetsprincip, nemlig det inkvisitoriske Princip, idet det paabydes Dommeren, at han, naar Misgerninger have fundet Sted, skal begive sig derhen, eksaminere Delinkventen, og de tilstedeværende, som kunne antages at tjene til Sagens Oplysning, og naar han saaledes straks har holdt Forhør, skal han indsende Forhøret til Overøvrigheden, som saa bestikker Aktor og Defensor, som videre have at opløse denne Sag. Dette føres, saa videre i Forordningen af 8de Mars 1799, hvor det paalægges Dommeren, at han ikke alt for meget maa stole paa, at det er Aktor og Defensor, der paa eget Ansvar have at opløse Sagen, men at Dommeren tillige har en selvstændig Pligt til at sørge for Sagens Oplysning, hvornæst Forordningen af 13de Oktober 1819 fastslaar Anklageprincippet fuldt og helt, idet hele Sagens Oplysning lægges i Dommerens Hænder. Efter 1819 have vi i Danmark ren og stær inkvisitorisk Proces i kriminelle Sager og have næppe Spor tilbage af det gamle Anklageprincip, og fra den Tid er det, at vi kunne regne, at de her i Landet tiltaltes Naar ere blevne haardere og haardere. Efterhaanden som Systemet har udviklet sig, efterhaanden som

Retsordenen er bleven bedre og stærkere, maa man være tilbøjelig til at sige, at den personlige Sikkerhed er bleven svagere og svagere, idet man blot i Egenstab af mistænkt i Virkeligheden stilles under en Vilkaarlighed, som er uden Kontrol og i hvert Fald uden Regres for den, der har været Genstand derfor. Senere kom Forordningen af 28de Februar 1845 om Kjøbenhavns Kriminal- og Politiret, som særlig omhandler den Vækselvirkning, der skal være mellem Kriminalrettens Assessorer og Politidirektøren, og vi have saa faaet Systemet videre udviklet gennem de 3 Love om Politiet af 1850, om Kjøbenhavns Politii af 1863 og om Landpolitiet af 1871. — Naar vi nu se hen til, hvad disse Love indeholde angaaende Behandlingen af Delinkventerne, saa kan man ikke sige, at de i nogen særlig Grad i Lovens egne Ord træde Delinkventerne for nær, idet de som Regel have den Grundtætning, at en Delinkvent skal behandles saa menneskeligt, som det overhovedet er muligt. Naar vi derfor nu i denne Tid stadig høre, at det er Systemet, der er Skyld i, at man ikke kan give Varetætsarrestanter de Begunstigelser, som menneskelig Følelse maatte fordrer for dem, saa kan der ogsaa være Rimelighed i at sige, at det mere er Systemet, end det er Lovene, der er Skyld deri. Jeg skal tillade mig at anføre, hvad de vigtigste af disse Love indeholde med Hensyn til Princippet angaaende Indhentelse af Oplysning i disse Sager, hvad der er det Maal, disse Love sætte sig. Forordningen af 3die Juni 1796 sætter sig som Maal, at Forbryderne ikke skulle undgaa den fortjente Straf og at ukyldige tillige skulle være beskyttede mod Faren for at misfendes. Det er jo saare skont og godt, det er et Motto, som Forslagsstillerne til dette Forslag med Glæde vilde sætte over deres Forslag. Den Lov, som er Kerne i vor nuværende Strafferetspleje, Forordningen af 13de Oktober 1819, slutter sig i et og alt hertil, og endog saa Forordningen af 28de Februar 1845 nævner som sit Formaal, at Ketten og Politidirektøren bør hjælpes til at realisere Formaalet, som er, ved Sandhedens Udfindelse at haandhæve den offentlige Retfærdighed, at fremhjælpe den forurettede til sin Ret og bestærme den ukyldige. Det er altsaa i første Række ikke Lovene, der ere Skyld i, at Forholdene ere blevne saa utaalelige, som de faktisk ere blevne, det er meget mere Systemet, som har medført dette. Nu mener jeg imidlertid, at et System burde ikke gaa længere, end Loven tillader det, og end Loven nødvendiggør det, og at det er et daarligt Forsvar for Misgreb at slyde sig hen under et System. Men